

I

(Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2021/167,

annettu 10 päivänä helmikuuta 2021,

unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten annetun asetuksen (EU) N:o 654/2014 muuttamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä ⁽¹⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 654/2014 ⁽²⁾ säädetään yhteisestä lainsäädäntökehyksestä kansainvälisiin kauppasopimuksiin perustuvien unionin oikeuksien harjoittamiselle tietyissä erityistilanteissa. Yksi tällaisista tilanteista liittyy Maailman kauppajärjestön (WTO) perustamissopimuksella ja muilla kansainvälisillä kauppasopimuksilla, mukaan lukien alueelliset ja kahdenväliset sopimukset, vahvistettuihin riitojenratkaisumekanismiin. Asetuksella (EU) N:o 654/2014 annetaan unionille mahdollisuus suspendoida kansainvälisten kauppasopimusten mukaiset myönnytykset tai muut velvoitteet sen jälkeen, kun riitojenratkaisumenettelyt on saatu päätökseen.
- (2) Asetuksessa (EU) N:o 654/2014 ei käsitellä tilanteita, joissa unionilla on oikeus toimia vastauksena kolmannen maan voimassa pitämään toimenpiteeseen mutta riitojenratkaisu on estetty tai ei ole muutoin käytettävissä siitä syystä, että kyseisen toimenpiteen hyväksynyt kolmas maa kieltäytyy yhteistyöstä.
- (3) WTO:n riitojenratkaisuelin ei ole kyennyt täyttämään WTO:n valituselimestä, jäljempänä 'valituselin', avoimna olevia toimia. Valituselin ei pysty enää täyttämään tehtävänsä, kun siinä on vähemmän kuin kolme jäsentä jäljellä. Kunnes kyseinen tilanne saadaan ratkaistua ja jotta voidaan säilyttää WTO:n riitojenratkaisujärjestelmän olennaiset periaatteet ja piirteet sekä unionin menettelylliset oikeudet käynnissä olevissa ja tulevista riidoissa, unioni on pyrkinyt sopimaan valitusten välimiesmenettelyä koskevista väliaikaisjärjestelyistä WTO:n riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen, jäljempänä 'DSU-sopimus', 25 artiklan nojalla. Neuvosto hyväksyi tämän lähestymistavan 27 päivänä toukokuuta 2019, 15 päivänä heinäkuuta 2019 ja 15 päivänä huhtikuuta 2020, ja Euroopan parlamentti tuki sitä WTO:n valituselimen kriisistä 28 päivänä marraskuuta 2019 antamassaan päätöslauselmassa. Jos WTO:n jäsen kieltäytyy osallistumasta tällaiseen järjestelyyn ja toimittaa valituksen valituselimestä, joka ei ole toiminnassa, riidanratkaisu tosiasiallisesti estyy.
- (4) Samanlainen tilanne saattaa syntyä muiden kansainvälisten kauppasopimusten, myös alueellisten tai kahdenvälisen sopimusten, nojalla, jos kolmas maa ei toimi tarvittavalla tavalla yhteistyössä, jotta riitojenratkaisu toimisi, vaan esimerkiksi jättää välimiehen nimittämättä, ja jos ei ole mekanismeja, jolla turvattaisiin riitojenratkaisun toimiminen tällaisessa tilanteessa.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 19. tammikuuta 2021 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 3. helmikuuta 2021.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 654/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten ja yhteisön menettelyistä yhteisessä kauppapolitiikassa kansainvälisen kaupan säännöissä yhteisölle annettujen, erityisesti Maailman kauppajärjestössä (WTO) käyttöön otettujen oikeuksien käyttämisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3286/94 muuttamisesta (EUVL L 189, 27.6.2014, s. 50).

- (5) Jos riitojenratkaisu estetään, unioni ei kykene panemaan täytäntöön kansainvälisiä kauppasopimuksia. Sen vuoksi on aiheellista laajentaa asetuksen (EU) N:o 654/2014 soveltamisala kattamaan tällaiset tilanteet.
- (6) Tätä varten unionin olisi voitava suspendoida kiireellisesti kansainvälisten kauppasopimusten, myös alueellisten tai kahdenvälisten kauppasopimusten, mukaisia myönnytyksiä tai muita velvoitteita, jos unioni ei kykene turvautumaan sitovan riitojenratkaisumenettelyn käyttöön, koska kolmas maa ei tee yhteistyötä tällaisen turvautumisen mahdollistamiseksi.
- (7) On myös aiheellista säätää, että jos toteutetaan toimenpiteitä kaupan rajoittamiseksi kolmannen maan kanssa, tällaiset toimenpiteet eivät saisi ylittää niitä mitätöitäviä tai heikentäviä vaikutuksia, joita kolmannen maan toimenpiteet aiheuttavat unioniin kaupallisiin etuihin, kansainväliseen oikeuteen perustuvien unionin velvoitteiden mukaisesti.
- (8) Tämän asetuksen nojalla hyväksyttävät toimenpiteet koskevat erityisesti kansainvälistä kauppaa, koska niiden ensisijainen tarkoitus on säännellä tällaista kauppaa ja niillä on suoria ja välittömiä vaikutuksia siihen, ja sen vuoksi ne kuuluvat unionin yksinomaisen toimivallan piiriin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 207 artiklan mukaisesti ⁽³⁾.
- (9) Palvelut ja teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvät näkökohdat ovat tärkeä ja kasvava osa maailmankauppaa, ja niihin sovelletaan kansainvälisiä kauppasopimuksia, myös alueellisia tai kahdenvälisiä unionin sopimuksia. Palvelukauppaa ja teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskevat toimenpiteet olisi sen vuoksi sisällytettävä unionin käytettävissä olevien kauppapolitiittisten toimenpiteiden soveltamisalaan, jotta asetus (EU) N:o 654/2014 olisi johdonmukaisempi ja tehokkaampi.
- (10) Tällä asetuksella olisi varmistettava täytäntöönpanomekanismin yhdenmukainen soveltaminen kauppariitoihin, jotka liittyvät kansainvälisiin kauppasopimuksiin, alueelliset tai kahdenväliset sopimukset mukaan luettuina. Unionin kansainvälisten kauppasopimusten kauppaa ja kestävää kehitystä koskevien lukujen täytäntöönpanomekanismi on erottamaton osa unionin kauppapolitiikkaa, ja tätä asetusta sovellettaisiin myönnytysten tai muiden velvoitteiden suspendointiin ja näiden lukujen rikkomisen johdosta toteutettavien toimenpiteiden käyttöönottoon, jos ja siinä määrin kuin tällaiset toimenpiteet ovat sallittuja ja tilanteen oikeuttamia.
- (11) Asetuksen (EU) N:o 654/2014 uudelleentarkastelulausekkeen olisi katettava myös kyseiseen asetukseen tällä asetuksella tehtyjen muutosten soveltaminen.
- (12) Sen vuoksi asetusta (EU) N:o 654/2014 olisi muutettava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EU) N:o 654/2014 seuraavasti:

1) Korvataan 1 artiklan b alakohta seuraavasti:

”b) tasapainottaa myönnytyksiä tai muita velvoitteita kauppasuhteissa kolmansiin maihin, kun unionista tuleville tavaroille tai palveluille myönnettyä kohtelua muutetaan siten, että sillä on vaikutusta unionin etuihin.”

2) Korvataan 2 artiklan b alakohta seuraavasti:

”b) ’myönnytyksillä tai muilla velvoitteilla’ tavara- tai palvelukauppaa tai teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskevia tariffimyönnytyksiä tai muita velvoitteita tai etuuksia, joita unioni on sitoutunut soveltamaan kaupassaan kolmansien maiden kanssa kansainvälisten kauppasopimusten kautta, joissa se on sopimuspuolena;”.

⁽³⁾ Unionin tuomioistuimen lausunto 2/15, 16.5.2017, ECLI:EU:C:2017:376, 36 kohta.

3) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

a) lisätään alakohta seuraavasti:

"aa) sen jälkeen kun jäsenille on jaettu WTO:n paneelin raportti, jossa hyväksytään kokonaan tai osittain unionin esittämät vaatimukset, jos DSU-sopimuksen 17 artiklan mukaista valitusta ei voida tehdä ja jos kolmas maa ei ole suostunut DSU-sopimuksen 25 artiklan mukaiseen valitusten välimiesmenettelyä koskevaan väliaikaisjärjestelyyn;"

b) lisätään alakohta seuraavasti:

"ba) kauppariitoihin, jotka liittyvät muihin kansainvälisiin kauppasopimuksiin, alueelliset tai kahdenväliset sopimukset mukaan luettuina, jos ratkaisu ei ole mahdollinen, koska kolmas maa ei toteuta toimia, jotka ovat tarpeen, jotta riitojenratkaisumenettely toimii, kuten jos se viivyttää kohtuuttomasti menettelyjä siten, että kyse on kieltäytymisestä yhteistyöstä prosessissa;"

c) korvataan d alakohta seuraavasti:

"d) jos jokin WTO:n jäsen muuttaa myönnytyksiä tai sitoumuksia vuoden 1994 GATT-sopimuksen XXVIII artiklan tai palvelukaupan yleissopimuksen (GATS-sopimus) XXI artiklan mukaisesti eikä hyvitysjärjestelyistä ole sovittu ja palvelujen ollessa kyseessä korvaavia muutoksia ei tehdä GATS-sopimuksen XXI artiklan mukaisen välimiesmenettelyn päätösten mukaisesti."

4) Muutetaan 4 artiklan 2 kohta seuraavasti:

a) lisätään alakohta seuraavasti:

"ba) jos toteutetaan toimenpiteitä kaupan rajoittamiseksi kolmannen maan kanssa 3 artiklan aa tai bb alakohdan mukaisissa tilanteissa, tällaisten toimenpiteiden taso ei saa ylittää niitä mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia, joita kyseisen kolmannen maan toimenpiteet aiheuttavat unioniin kaupallisiin etuihin;"

b) korvataan d alakohta seuraavasti:

"d) jos myönnytyksiä tai sitoumuksia muutetaan tai ne peruutetaan kolmannen maan kanssa käytävässä kaupassa vuoden 1994 GATT-sopimuksen XXVIII artiklan ja siihen liittyvän sopimuksen (*) tai GATS-sopimuksen XXI artiklan ja siihen liittyvien täytäntöönpanomenettelyjen yhteydessä, niiden on vastattava olennaisilta osiltaan myönnytyksiä tai sitoumuksia, joita kyseinen kolmas maa on muuttanut tai jotka se on peruuttanut, vuoden 1994 GATT-sopimuksen XXVIII artiklassa ja siihen liittyvässä sopimuksessa tai GATS-sopimuksen XXI artiklassa ja siihen liittyvissä täytäntöönpanomenettelyissä vahvistettujen ehtojen mukaisesti.

(*) Sopimus "Interpretation and Application of Article XXVIII".

5) Muutetaan 5 artikla seuraavasti:

a) lisätään 1 kohtaan alakohdat seuraavasti:

"ba) palvelukauppaa koskevien velvoitteiden suspendointi ja palvelukauppaa koskevien rajoitusten asettaminen;

bb) teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskevien velvoitteiden suspendointi, jolle unionin toimielin tai virasto myöntää luvan ja joka on voimassa kaikkialla unionissa, sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa tai niiden kaupallista hyödyntämistä koskevien rajoitusten asettaminen sellaisille oikeudenhaltijoille, jotka ovat kyseisen kolmannen maan kansalaisia;"

b) lisätään kohdat seuraavasti:

"1 a. Valitessaan tämän artiklan 1 kohdan ba alakohdan nojalla hyväksyttäviä toimenpiteitä komissio tarkastelee aina toimenpiteitä seuraavassa järjestyksessä:

a) palvelukauppaa koskevat toimenpiteet, jotka edellyttävät unionin laajuisesti voimassa olevaa lupaa ja jotka perustuvat johdettuun oikeuteen, tai jos tällaisia toimenpiteitä ei ole käytettävissä,

- b) toimenpiteet, jotka koskevat muita palveluja aloilla, joilla on kattavaa unionin lainsäädäntöä, tai jos tällaisia toimenpiteitä ei ole käytettävissä,
- c) toimenpiteet, joista 9 artiklan 1 a kohdan mukaisesti suoritettu tietojen keruu, siten kuin 5 artiklan 1 b kohdan a alakohdassa säädetään, on osoittanut, että ne eivät aiheuta kohtuutonta rasitetta asiaankuuluvien kansallisten säännösten hallinnoinnille.

1 b. Edellä olevan 1 kohdan ba ja bb alakohdan nojalla hyväksyttäviä toimenpiteitä

- a) koskee 9 artiklan 1 a kohdan mukainen tietojen keruu;
- b) mukautetaan tarvittaessa 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosäädöksellä, kun komissio toteaa 9 artiklan 1 a kohdan mukaisesti suoritettua uudelleentarkastelun jälkeen, että toimenpiteet eivät ole riittävän tehokkaita tai että niistä aiheutuu kohtuuton rasite asiaankuuluvien kansallisten säännösten hallinnoinnille. Komissio suorittaa tällaisen uudelleentarkastelun ensimmäisen kerran kuuden kuukauden kuluttua toimenpiteiden soveltamispäivästä ja sen jälkeen kahdentoista kuukauden välein;
- c) tarkastellaan arviointiraportissa, joka laaditaan kuuden kuukauden kuluttua niiden päättymisestä muun muassa sidosryhmien palautteen perusteella ja jossa tarkastellaan niiden tehokkuutta ja toimintaa ja tehdään mahdollisia johtopäätöksiä tulevia toimenpiteitä varten.”

6) Lisätään 6 artiklaan kohta seuraavasti:

”3. Kun kyseessä ovat teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvät näkökohdat, sana ’kansalaiset’ on ymmärrettävä siinä merkityksessä, jossa sitä käytetään teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskevan WTO:n sopimuksen 1 artiklan 3 kohdassa.”

7) Korvataan 7 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohta seuraavasti:

”c) tapauksissa, joissa WTO:n jäsen peruuttaa myönnytykset tai sitoumukset tai muuttaa niitä vuoden 1994 GATT-sopimuksen XXVIII artiklan tai GATS-sopimuksen XXI artiklan mukaisesti, jos kyseinen kolmas maa myöntää asianmukaisen ja oikeasuhteisen korvauksen unionille 4 artiklan 1 kohdan mukaisen täytäntöönpanosäädöksen hyväksymisen jälkeen.”

8) Muutetaan 9 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Komissio hakee tietoa ja näkökantoja tiettyjä tavaroita tai palveluja taikka tiettyjä aloja tai tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksiin kauppaan liittyviä näkökohtia koskevista unionin taloudellisista eduista tämän asetuksen soveltamista varten julkaisemalla *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tai muuta soveltuvaa julkista viestintäkeinoa käyttäen ilmoituksen, jossa ilmoitetaan määräaika, johon mennessä tiedot on toimitettava. Komissio ottaa saadut tiedot huomioon.”

b) lisätään kohta seuraavasti:

”1 a. Kun komissio suunnittelee 5 artiklan 1 kohdan ba tai bb alakohdan mukaisia toimenpiteitä, se tiedottaa asiasta sidosryhmille, erityisesti toimialajärjestöille, joihin mahdolliset kauppapoliittiset toimenpiteet vaikuttavat, ja jäsenvaltioiden viranomaisille, jotka osallistuvat asianomaisia aloja sääntelevän lainsäädännön laatimiseen tai täytäntöönpanoon, ja kuulee niitä. Aiheuttamatta aiheutonta viivästystä näiden toimenpiteiden käyttöönotolle komissio erityisesti hakee tietoa

- a) tällaisten toimenpiteiden vaikutuksista kolmannen maan palveluntarjoajiin tai oikeudenhaltijoihin, jotka ovat kyseisen kolmannen maan kansalaisia, sekä kilpailijoihin ja näiden palvelujen käyttäjiin tai kuluttajiin taikka teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoihin unionissa;
- b) näiden toimenpiteiden vuorovaikutuksesta jäsenvaltioiden asiaankuuluvien säännösten kanssa;
- c) tällaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuvasta hallinnollisesta rasitteesta.

Komissio ottaa mahdollisimman hyvin huomioon tällaisten kuulemisten aikana kerätyt tiedot.

Komissio esittää jäsenvaltioille analyysin suunnitelluista toimenpiteistä, kun se esittää ehdotuksen täytäntöönpanosäädökseksi 8 artiklan mukaisesti.”

9) Korvataan 10 artikla seuraavasti:

"10 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Komissio tarkastelee mahdollisimman pian ja viimeistään yksi vuosi 13 päivän helmikuuta 2021 jälkeen uudelleen tämän asetuksen soveltamisalaa ottaen erityisesti huomioon mahdollisesti hyväksyttävät kauppapoliittiset toimenpiteet sekä asetuksen täytäntöönpanoa ja esittää havainnoistaan kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
2. Toimiessaan 1 kohdan nojalla komissio toteuttaa uudelleentarkastelun, jonka tarkoituksena on suunnitella tämän asetuksen mukaisesti kauppapoliittisia lisätoimenpiteitä myönnytysten tai muiden velvoitteiden suspendoimiseksi teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvien näkökohtien alalla."

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 13 päivänä helmikuuta 2021.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 10 päivänä helmikuuta 2021.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

D. M. SASSOLI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. P. ZACARIAS
